NĂM THỨ MƯỜI, SỐ 3 — 1911 — MỖI SỐ 5 XU — GIÁ BÁO — SÁU 3 AOUT 1928

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 1215

	HANOI						
Một năm	6 $ 00	»	6 $ 00	6 $ 00	6 $ 00	6 $ 00	12 $ 00
Sáu tháng và Cửa công-sở	»	3 . 00	3 . 00	3 . 00	3 . 00	3 . 00	»
Ba tháng	3 . 00	3 . 00	3 . 00	3 . 00	3 . 00	3 . 00	6 . 00
Một tháng	1 . 20	1 . 20	1 . 20	1 . 20	1 . 20	1 . 20	3 . 00
	0 . 50	0 . 50	0 . 50	0 . 50	0 . 50	0 . 50	1 . 00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
91-93, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHAM-KUY-LÂN
Administrateur-gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
Téléphone n° 180

ANNONCES
Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 m 065 de large.
Une seule insertion . . . . 0 $ 30 le c/m
Par contrat annuel
Par quinzaine et par insertion . . . . . 0 $ 12 le c/m
Réclames dans la 1re page . . . . 2 $ le ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 80 le c/m
Ce tarif à forfait pour les contrats importants.

Bình-phẩm về cách gia-đình giáo-dục của người mình

VI

Về đường thể-dục và trí-dục ta có thể nói được rằng người mình có ý chểnh mảng, nhưng về đường đức-dục thì đối với đứa trẻ thơ cha mẹ có lòng sẵn sóc một cách thật là chu đáo. Đã làm cha mẹ thì ai cũng biết đức-dục là một sự quan-trọng, là một việc phải lưu tâm chú-ý đến mới được. Đó cũng là vì ta chịu cái ảnh-hưởng Khổng học mà ra. Người mình phần nhiều đã hiểu rằng cái chân giá trị của người ta không phải ở tài trí mà ở đức-hạnh. Vì hiểu thế nên đức-dục đứa trẻ thơ bắt đầu ngay từ khi nó còn ẵm ngửa. Cha mẹ lưu tâm đến đức dục trẻ thơ sớm như thế thật là phải lắm, vì người ta nếu không có đức-dục thì không thể thành một người có tư-cách hoàn-toàn được, chỉ là những con vật khỏe mạnh thông thái mà thôi. Ta thường nói « hữu tài vô hạnh là đồi bỏ đi », thật quả vậy, vì chỉ có đức-dục mới làm cho người ta xứng đáng với cái tiếng linh hơn vạn vật được.

Cái đức-dục của mình, cứ xét toàn-thể thì cũng hay, và phương-pháp mình vẫn theo xưa nay cũng không phải là toàn dở. Thật vậy, người mình cũng hiểu rằng: đối với đứa trẻ thơ, trí khôn chưa đủ, lương tâm còn mờ, thì đức-dục là phải luyện cho nó có những tập-quán hay; sau này khi đứa trẻ lương tâm có thể phân biệt điều phải, điều trái thì mới giảng giải nghĩa lý cho nó nghe. Trong việc giáo-dục về phương-diện nào cũng vậy, mục-đích cốt từ là luyện cho đứa trẻ có những thói quen hay để chóng cự lại với những cái khuynh-hướng xấu xa khác, như lời quan bác-sĩ Fleury nói sau này: « Biết lợi dụng những luật pháp của cái tập-quán trong việc giáo-dục đứa trẻ, thật là dùng một phương-pháp dễ dàng công-hiệu vô cùng. Hoặc lao-động về gân cốt, hoặc lao động về tinh-thần, làm gì cũng vậy, ta nên tìm cách khiến cho khỏi bao giờ cũng phải ra công gắng sức, cũng thấy nhọc mệt khó khăn, ta phải làm cho thấy việc gì cũng dễ dãi nhẹ nhàng, không thấy chút chi khó chịu mới được. Muốn thế tất phải luyện thành tập-quán mới xong ». Cái tập-quán thật có một cái hiệu lực rất hay, người mình không phải là không rõ đâu.

Mà trong việc luyện cho đứa trẻ có những cái tập-quán hay, ta thường lại lưu ý nhất là luyện cho con trẻ cái tính phục-tòng, điều đó thật là hay lắm, vì cái đức tính cần nhất cho trẻ thì là cái tính biết vâng lời cha mẹ. Thật vậy, đứa trẻ khi còn thơ dại, đã biết phân biệt thế nào là điều hay điều dở, lương-tâm nó hãy còn mờ ám, phải cần có lương-tâm cha mẹ chiếu sáng thêm vào, cho đến khi có thể tự mình biết cách cư xử sao cho hợp lối phải đường, bấy giờ mới có thể cho tự do hành-động được, mà cái tự do ấy cũng phải từ từ ban cho mới được. Song cũng phải nên sớm giảng giải cho đứa trẻ hiểu vì lẽ gì lại bắt nó làm những việc sai khiến khuyên bảo nó; nếu không thế thì cái tính phục-tòng của nó là một cái lỗi phục-tòng nó lệ như cái phục-tòng của con vật sợ roi vọt mà thôi. Nếu cái tính phục-tòng của đứa trẻ không phải là tự nó muốn, tự nó hiểu thì sau sẽ thành ra cái tính nhút nhát, cái thói không thể tự mình làm gì được, chỉ để người ta sai khiến mà thôi.

Nhưng cái cách người mình luyện tập cho trẻ có những tập-quán hay cũng có điều không đích đáng là cách dùng những lời dọa nạt ghê gớm, hay là những cách trừng-trị tàn nhẫn quá. Có đứa bị cha mẹ bỏ vào một cái buồng tối sợ đến nỗi ngất người đi, rồi về sau thành ra ngây ngô như khôn như dại, thể là hỏng mất một đời.

Còn cái cách dùng bà chúa Mây trường cũng không nên năng dùng đến nữa. trừ ra những lúc bần cùng. Cách trừng phạt đó kết quả không ra gì: hoặc là đứa trẻ vì sợ mà thành ra hèn nhát đồi giả, giả-hình; hoặc đứa trẻ sinh ra rạn đòn, rồi không còn có lòng biết thương xót những kẻ ốm đau, thể là mất mất cái lòng bác ái mà ta cần phải làm cho phát xiển ra mới được. Cái cách trừng-phạt quái ác nghiêm khắc ấy không phải là một cách giáo-dục con trẻ, chỉ là một cách rèn luyện loài vật mà thôi. Cái cách trừng trị tốt nhất là làm thế nào cho đứa trẻ biết tự nó vui lòng phục-tòng mệnh lệnh của cha mẹ, chớ không nên bắt nó vì sợ oai bà chúa mà phải vâng lời.

Ngoài cái cách trừng phạt bằng roi vọt, phẫn nhiều người lại còn dùng cái lối trừng trị bằng những tiếng chửi rủa thô bỉ nữa. Cái lối đó không phải chỉ những bọn hạ lưu dùng đến mà thôi, có lắm nhà gia-giáo mà các bà cũng không ngại chi cả. Chửi rủa con không phải là một cách dạy con khôn-khéo, chỉ là một cách làm cho mình mang tiếng thô bỉ và khiến cho con học lấy những giọng tục tằn. Cái lối dạy con như thế có lẽ chỉ riêng các bà mẹ Việt-Nam dùng đến mà thôi, vậy mong rằng các bà nên sớm bỏ tiệt đi thì là một điều hay cho dân ấu-trĩ sau này khỏi phải nghe những lời thô-bỉ, giọng tục tằn nữa!

Cách trừng phạt đã vậy, còn cách khuyến-miễn cũng có chỗ sơ sài. Thường cha mẹ hứa thưởng cho con cái gì để nó vâng lời, đến lúc nó làm như ý mình thì lại lờ đi, không giữ lời hứa trước. Cái thói hẹn thưởng vu-vơ như vậy, nhất là đối với trẻ con, rất có hại cho đường giáo dục của nó, vì tính nó vốn hay bắt-chước, tất nó sẽ theo gương cha mẹ mà thành ra mắc tật nói dối. Mà lại có một điều để làm cho đứa trẻ hay nói dối là vì mỗi khi nó nói một câu gì liền lảu thì cha mẹ thường vuốt ve khen ngợi cho là có ý thông minh. Cái thói cha mẹ khen không phải đường như thế, cũng có điều thiệt hại. Đã đành rằng khen là để giúp cho việc giáo-dục, để trưởng lệ những việc hay, song khen có đích-đáng thì mới có công hiệu. Nếu khen trẻ vì nó tinh nghịch, vì nó liến lảu, thì chỉ tổ làm cho nó thêm hư thêm xấu ra thôi, chớ có hay gì, khen như thế thật là một điều nguy-hiểm cho sự giáo-dục, vì làm cho đứa trẻ sinh ra hợm-hĩnh, khoe-khoang, kiêu ngạo đáng ghét.

Có nhà cha mẹ lại nuông con quá, hình như con sai bảo cha mẹ chớ không phải cha mẹ sai khiến con nữa. Con đòi gì cũng phải vội vàng làm cho nó thỏa lòng ao-ước, dù tốn công tốn của thế nào cũng chịu. Cha mẹ chiều con như thế, làm cho nó sinh hư, mà sự nuông con quá cũng là vì lòng quá thương trẻ mà ra, nhất là khi nó là con một lại càng chiều quá, vì chỉ có nó để nối dõi tông-đường thờ-phụng tổ-tiên mà thôi. Cũng có khi chiều con là tin rằng đứa con đó trời phật thần-thánh ban cho mà phải chiều. Vì sợ thế nên để cho đứa trẻ tự-do muốn sao được vậy, thành thử giáo-dục của nó khó có kết quả hay được.

Tuy vậy mặc dầu, ta có thể nói được rằng trong dân-tộc Việt-Nam nhà dù hạng nào cũng có ý chuyên chú về đức dục trẻ thơ, vì có cái đức dục ấy nên gia-đình quốc-gia mới đứng vững được từ trước đến giờ vậy.

B. G.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 2 Août 1928

Việc nhà Thực-nghiệp ngân-hàng

Ông nguyên-lão nghị-viên André-Berthelot bị kết án phạt 3000 quan tiền, ông Pernotte sáu tháng phạt giam không được án treo, và 3.000 quan tiền phạt, ông nguyên-lão nghị viên Perchot cũng mấy người khác phải phạt 300 quan tiền. Có ba người bị can được trắng án. Trong số được trắng án ấy có M. Frézouls.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 2 Août 1928

Việc nước Đức

Quan Công-tác bộ thượng-thư Le Trocquer có nói với nhà báo *Latransigeant* rằng đến ngày 5 Août này các kho than của nước Pháp trong hạt sông Rhur cộng là hai triệu một trăm nghìn tấn. Ngài có nói: Ta cứ nên để yên cho công việc trong hạt sông Rhur được thành công, tôi có thể nói trước với ông rằng việc ấy làm danh giá cho những người làm việc ấy được đến nơi đến chốn.

Anh, Pháp và Bỉ

Các báo Pháp có nói: các báo Anh thấy hai bức thư của hai nước Pháp Bỉ lời lẽ hợp nhau, thì cũng có ý bắt bình đối chiết, song cái giọng cũng không có chi là mất tình thân-ái. Chính các báo khuyên M. Baldwin đối phó riêng với nước Đức. cũng nói nếu này hai chính-phủ Paris và Londres tuyệt giao với nhau, tức là một điều đáng tiếc.

Sau khi các quan thượng-thư nước Anh hội-nghị với nhau, thì nhà điện-báo Reuter có đăng rằng cứ như hiện tình dư-luận nước Anh thì khó lòng ba nước Đồng-minh trả lời nước Đức cùng một ý-kiến được. Hiện nay không biết nước Anh có trả lời riêng hay không, song chính-phủ Anh sẽ nỗ sức châm chước cho nước Pháp có thể biện-đồng-tình với mình được.

Trưng-trị các sách vở dâm-ô

Cuối tháng Août này tại Genève sẽ đặt một cuộc hội-nghị liệt-quốc bàn về việc trừng trị các thứ sách vở tranh về dâm-ô. Cuộc hội-nghị này có bộ Vạn-quốc bảo-hộ cho, do chính-phủ Pháp đứng lên triệu lập. Việc lập cuộc hội-nghị này nguyên chính-phủ Pháp đề-xướng lên từ năm 1910.

Việc nước Thổ

Các báo Tân-nhĩ-kỳ có nói sau khi hòa-nghị trù chuẩn, thì chính-phủ sẽ ân xá cho tội-nhân.

BA TRĂM NGƯỜI LÍNH BỊ CHÁY TRONG MỘT CHUYẾN HỎA-XA

Cái tai-nạn ấy xảy ra đã sáu năm nay, lúc bấy giờ đương buổi chiến-tranh, nhiều điều phải giữ bí-mật, nên không mấy người biết cố tin tức. Mãi đến ngày 17 Juin mới rõi, quan Thượng-thư Magiaot làm lễ khánh-thành một cái kỷ niệm đài tại Saint-Michel-de-Maurienne ở Savoie để kỷ niệm ba trăm năm mươi người lính bị nạn ấy, thiên-hạ mới biết rõ đầu đuôi ra làm sao.

Nguyên trong đêm hôm 11 sang ngày 12 Décembre 1917, có năm trăm người lính Pháp tòng-chinh tại Ý, mới đánh trận ở Piave xong được nghỉ phép, đợi xe-hỏa ở nhà ga Modane để đi về nước Pháp. Khi xe-hỏa sắp đi, người cầm máy có nói đường ở đấy đốc lắm mà xe-hỏa nặng quá, không có thể đi được. Nhưng lệnh trên bắt cứ cho xe-hỏa đi cho được việc. Khi tới thung lũng Are, thì đường rất là dốc, mà lại có nhiều chỗ vòng, các toa thì nặng, xe chạy tuồn tuột. Xe đương lúc chạy nhanh đề-đội, mà máy ghìm thì đương ghìm lại, nên các toa bốc lửa lên. Lính ngồi trong toa thấy lửa vội nhảy ra ngoài. Nhưng cũng không tránh được cái chết, vì hai bên đường toàn là núi đá cả, người nhảy ra đâm đầu vào đá mà chết. Sau xe hỏa đi đến một cỗ đường cong, gần nhà ga Saint Michel de Maurienne thì xe đổ ụp xuống. Cái toa máy nằm lăn trên đường sắt, và các toa cũng đổ lăn cả ra, lửa cháy đùng đùng. Trong số 500 người lính, chỉ cứu được 150 người, nhưng cũng đều bị thương, hoặc nặng, hoặc nhẹ, còn những người kiếc thì bị cháy ra than cả, thương thay!

Chuyện kỳ khôi

Cần người làm việc!

Lương cao!
Kỳ quỹ hạ!
Rất cần người làm!

Có một sở cần 5 người làm việc, lương chỉ mỗi tháng mỗi người 100 p. 00, cơm ăn một bữa chiều, hầu hạ tứ-tế, kỳ-qui chỉ có 10 p. 00 mà thôi, tiền kỳ quỹ sẽ trừ 5 o/o. Công việc làm rất nhẹ, chỉ phải nhiều thì giờ một chút, sáng từ 9 giờ cho đến 10 giờ đêm. Nghỉ phải có người thay. Nghỉ không xin phép sẽ phải phạt nặng.

Vậy ai thành nghề muốn xin chân làm việc ấy thì khi đến xin phải rõ cả 5 người cùng đến.

Hỏi tại:

Nhà chứa tối-tăm, *Hanoi.*

Trẻ con.

MỘT VỊ NỮ PHÚ-HÀO LÀM CHÚC-THƯ ĐỂ LẠI 12 TRIỆU QUAN GIÚP CHO VIỆC HỌC

Hầu-tước phu-nhân Arconati Visconti, tức là Alphonse Peyrot, tạ thế mới đây có để lại 12 triệu quan. Cái gia-tài ấy hầu-tước phu-nhân làm chúc thư giao lại cho nhà Đại-học Paris. Trong chúc-thư phu-nhân cấm không được tiêu đến tiền vốn, chỉ được tiêu dùng cái số lợi-tức mà thôi. Số lợi-tức ấy chi dùng cho hai ban, ban Cách-trí và ban Văn-chương. Ngoài số 12 triệu này, trước kia phu-nhân đã cũng một triệu vào viện Bảo-dưỡng và hai triệu vào viện Mỹ thuật sử học. Trong chúc-thư lại nói luôn trong bốn năm nhà Đại-học Paris phải trích một số 250.000 quan ở tiền lợi-tức để làm một triệu nữa cùng thêm vào viện Mỹ-thuật sử-ký học.

Tin Trung-hoa

Ngày 25 Juillet 1928

Hương-cảng đặc-điện

Có tin đồn rằng Tứ-thiệu-Trinh lại nhận chức tỉnh-trưởng. Hà-khắc-Phu chiếm lĩnh được Liên-bình.

Việt-đông chính-phủ

Ngày hôm qua, ngoại-giao-đoàn cùng Việt-đông chính-phủ kháng-nghị, can thiệp về việc Bảo-hải diêm vụ.

Nghị viện tập-hội

Thương-hội tại Thượng-hải đối với việc nghị-viện tập hội, định phát điện phản-đối.

Tin Cao-lăng-Uất

Cao-lăng-Uất đã định ngày đến Quốc-tế-viện sau tiếp được điện-văn của một xứ kia gửi đến thì tức khắc trùng-chỉ.

Vấn-đề tuyển-cử

Lạc-Cầm về Bắc-kinh để điều-đình không nên phát điện hoãn việc tuyển cử.

Ngày 27 Juillet 1928

Hương-cảng đặc-điện

Tôn đại-nguyên-soái dâng Lưu-trấn-Hoàn làm Lưỡng Quảng biên phòng đốc-biện. Tộc Đại-nguyên-soái bọn cho toàn quân ở Đông-giang trong 24 giờ phải phá vỡ Huệ-châu.

Trung, Nhật giao-thiệp

Ngày 16 vừa rồi Sơ-thảo mới cần Nhật-bản là Phương-trạch đã tới Bắc-kinh.

Vấn đề tuyển-cử

Biên-thả-Tỉnh điều-đình về việc tuyển-cử, thành ra thất-bại, cùng Ngô-cảnh-Liêm và Vương-đức-Chi quyết-liệt, tức giận mà trở về Bắc-kinh, thì từ sau không tham-dự đến việc tuyển-cử nữa. Lại có tin rằng Ngô-bội-Phu định gia trọng-phát, cho nên Biên-thả-Tỉnh phải chạy trốn.

Việc nội-cung thất hỏa

Vua Tuyên-thống nhân việc thất hỏa bao nhiêu thái-giám ở nội cung, toàn-số khiển tán cả.

Tin Ngô-cảnh-Liêm

Ngô cảnh-Liêm vẫn nhà Vương-thừa-Mậu, đôi tiền kinh-phí về việc chỉ-biến, Vương đã nhận trả.

NGÔI CỔ MỘ CỦA ĐẠO-TỒN HOÀNG-ĐẾ

Mới đây ở Mông-cổ có người khai quật cái cổ-mộ của Đạo-tồn hoàng-đế (1 055-1101) nước Liêu (từ năm 908 đến năm 1125).

Đào lên thấy lăng tẩm rất là tráng lệ, sáng là nhiều thứ gỗ báu, và các bia khắc chữ cổ, rất quý về đường Sử-học.

Cuộc thi thơ

Của Nhóm-Tụ-Quyền nữ-sĩ

Thơ thi

CXCI

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Từ Lý mà nay đã mấy đông,
Văn-miếu nguy nga bên ngang Nhị-thủy,
Võ-đài rực-rỡ đối non Nùng.
Chữ bia quốc-tử truyền nhà đại,
Ngọn bút nho-phong vững lực đồng.
Đạo học Á Âu nay hợp một,
Càng thêm mở mặt với non sông.

Nguyễn-đình-Trung
Làng Công-gội, Bắc-ninh

CXCII

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Cửa thánh là đây đáng lại trông.
Đông ngất cung tường trong đất Việt,
Khét tuôn hương lửa khắp trời đông.
Mặt nền đành giáo trăng còn tỏ,
Cây cội cương thường gió chẳng rung.
Vật đổi sao dời xem mấy độ,
Miếu này này vẫn vời non sông.

Bát-tràng, Trần-văn-Tôn
pad Tân-nhân Hưng yên

CXCIII

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Văn-miếu đây là có phải không,
Tường Khổng một tòa bên Kẻ chợ,
Bia nghè hai dãy khác Nhà-trung.
Kia nghiêm đạo mạch tuôn dòng Nhị,
Áp bát văn-phong vững đế Nùng.
Còn nước còn non còn mãi mãi,
Năm năm quốc-tế cứ Ba-đông.

CXCIV

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Có phải đây là Khổng-miếu không.
Đền thánh một tòa liền cảnh cũ,
Bia nghè hai dãy giữa trời đông.
Xây tường phá mỹ vào bề học,
Dựng cột đi tuần vững núi Nùng.
Đáng lại đoái trông phong cảnh cũ,
Một đây văn-hiến đọng lòng chung.

Bát-tràng Vương-thường-Hà
Thụy-lô Tiến-lữ Hưng-yên

CXCV

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Văn vật nghìn năm vận chẳng cùng.
Ngọn gác khuê văn cao chót vót,
Hàng bia khoa giáp đứng thong dong.
Quan chiêm nào khác đền vua Sĩ,
Tôn kính nghiêm như nơi tổ Hùng.
Vì có cương thường làm đáng cậy,
Gió mưa khôn chuyển lửa khôn nung

Nguyễn-Đức
54, Rue de la Soie, Hanoi

CXCVI

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Văn vẫn chưa suy, đạo vẫn sùng.
Mười tám gã xây giường cột hậu,
Chín trăm lịch chép lửa hương nùng.
Phong trần khó nhuộm nền kiên-bạch,
Vũ hóa thêm tươi giống Lạc-hồng.
Còn nước còn non còn miếu vũ,
Còn trơ như đá vững như đồng.

Nguyễn-Hòe
54, Rue de la Soie, Hanoi

CXCVII

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Cõi học ngày nay mới phồn-thông.
Mấy nhận cang thường lòng nước Nhị,
Trăm quan đài đệ ngất non Nùng.
Sáng lừng tiếng mõ vang Âu Mỹ,
Gió rực hồi chuông rộn Á-đông.
Cửa thánh thời-trang cao rộng tỏm,
Càng trông càng thấy mến không cùng

Hồ-xuân-Lan, Lưu-khê, Hà-đông

CXCVIII

Nghìn năm văn vật đất Thăng long,
Văn-miếu từ triều Lý khởi công.
Mới nghĩa nền nhân khuôn cửa Khổng
Gối La (1) trông Nhị đọa non Nùng.
Tân lộ gan dạ người khoa bảng,
Cây rợp mùa xuân bóng Lạc-hồng.
Nề nếp dẫn ta nền tiếp cổ,
Kiêu nhà mượn bước cõi phương đông.

Nghiêm-xuân-Lan
Giáo-học Mỹ đức, Hà đông

(1) Gối La: là gối vào thành mới-lo.

CXCIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long
Hỏi khách qua đường có rõ không ?
Sự-nghiệp kia bia tiên-triết đó,
Ủy nghi nọ miếu Tổ vương trong.
Mảnh gương đạo đức trăng sông Nhị,
Ngọn bút xuân thu cỏ nắt Hàng.
Dẫu lối wa-thu nay khác cũ.
Cương thường còn mãi với non sông.

CC

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Qua miếu Tuyên-vương nghỉ chạnh lòng.
Trần, Lý trông lên bia vững-triết,
Tứ Thù cảng nhớ đạo quan đông.
Vàng tha vẫng vắc dòng sông Nhị,
Cột đá trơ trơ ngọn núi Nùng.
Non nước như xui người mến cảnh,
Khôn thiêng muôn lạp thấu cho cùng.

CCI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Gặp dụng thừ vua Lý phải không ?
Trải mấy bể dâu trong đất nước,
Vẫn bền hương-hỏa với non sông.
Còn bia hiền-triết nơi Văn-miếu,
Là cột cương-thường cõi Á-đông.
Vừng nguyệt muôn soi gương đạo-đức,
Trời thu cỏ tác Khí hà trong.

Trang-lập, Ng-xuân-Duẩn

CCII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu cổ thờ chung đạo Á-đông.
Mưa lúa thạch-bi văn dấu cũ,
Rêu phong cỏ-thụ đạo thêm sùng.
Nghe câu nhân nghĩa xui lòng mộ,
Nhớ đức tôn-sư ngửa mặt trông,
Quốc-tuý lấy đây làm trụ cả,
Một nền luân-lý nước thờ chung.

CCIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng long,
Miếu cổ mà nay vẫn bái sùng.
Bia đá hai hàng bia quốc-sĩ,
Đèn soi một nóc tượng phương đông.
Cương thường dụng được người hiền-triết,
Luân lý gây nên bực hiếu trung.
Hỡi khách làng nho qua cửa miếu,
Dừng chân hãy vái với nhau cùng.

CCIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Đạo Khổng xưa nay vẫn kính sùng.
Bể học xây nên nền quốc-túy,
Rừng nho vun với giống tiên-rồng.
Tây răng khoa bảng theo đòng Tô,
Văn thoảng văn chương ở ngọn hàng.
Gió lợi mưa ân người dẫn khắc,
Lấy còn Văn-miếu với non sông.

Nguyễn-mạnh-Chực
6, Rue de la Nam-ngư, Hanoi

Tin nước lên xuống

Trên sông Hồng-hà

	2 Août hồi 8 giờ	15 giờ	3 Août hồi 8 giờ
Lao-kay . .	77.10	77 90	77.80
Yên-bay . .	29 35	29 30	29 50
Việtri . . .	13.82	13.91	14.16
Hanoi . . .	9.25	9.41	9.59
Vạn-yên . .	10.95	»	9.90
Hòa-bình . .	7 28	7 06	6 90
Tuyên-quang.	6.03	7 90	10 22
Phú-đoan . .	20,81	21.67	23 27
Phủ Yên-bình	2.38	2.69	3,70

Trên sông Thái-bình

	2 Août hồi 8 giờ	3 Août hồi 8 giờ
Thái-nguyên	26.57	27.16
Lũng	3.05	5.00
Phủ Lạng-thương	4.56	5.36
Đáp-cầu . .	4.32	5.54
Phả-lại . . .	3.51	3.97

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 3 Août 1923, giá bạc ở kho Nhà nước định là 8 f. 68.

Thị-giá quốc-trái. — *Ngày 4 Août 1923* 3 %. 56 95. — 4 %. 1918 61.75. — 5 %. 1915-1916 74.35. — 5 %. 1920 91.47, — 6 %. 1920 88 80.

Tai hại vì nước lụt. — Vì mấy trận mưa dữ dội vừa rồi, mà nước sông Bằng-giang lên to quá, ngập mất cả tỉnh lỵ Cao-bằng, chỉ trừ có tòa sứ là không. Bao nhiêu người Tây thì cứu được cả, còn người bản xứ thì chết nhiều chưa rõ bao nhiêu.

Nhà cửa mùa màng thiệt hại vô kể. Sở vô-tuyến thì bị giây đồ cả, bao nhiêu đồ khí dụng ngập hết, không còn tí gì. Hiện tại quan bản bạt đã liệu các cách mà tải lương thực cho nhân dân được mau chóng.

Còn những sự tai hại ở ngoài hạt lị thì chưa rõ, vì là các đường giao thông bị đứt hết.

Ở các tỉnh Phúc-yên, Hải-dương, Thái-nguyên và Quảng-yên đường cũng nhiều nỗi bị ngập

Thất-khế. — Trên miền này vì nước lụt mà nhiều người không có cái để thăm. Trời mưa mãi mà nước vẫn lên, mà trâu mất hết, tai hại vô kể.

Cao-bằng. — Thành phố bị ngập gần hết. Dân Annam và một phần dân Tây đều không có chỗ mà ở. Số người bị hại cũng nhiều. Sở Sen-đầm không chạy được giấy mà gì cả. Nước sông vẫn lên.

Thái-nguyên. — Vì nước sông Cầu lên cho nên trong tỉnh nhiều nơi bị ngập. Các phố trong tỉnh cũng bị ngập. Hiện đã lo việc vận tải để chở thư từ và lương thực.

Bắc-giang. — Vì nước lên, các đường giao thông từ Phả-lại lên-thương đều Lục-nam và Cầm-lý bị mắc nghẽn cả.

Lạng-sơn. — Đường giây-thép từ Thất-khê đến Lạng-sơn bị ngập cả. Hạt lị Thất-khê bị ngập hết, ở chợ nước ngập cao đến hơn hai thước. Nhiều làng ở bình-nguyên bị hại lắm. Hiện đã lập cách cứu dân bị nạn. Nước vẫn lên mãi

Ở tỉnh Lạng-sơn thì các phố thấp ngày 1er Août bị ngập hết. Đến đêm nước lại xuống. Sáng ngày 2 Août thì nước sông ký cũng đã rút. Phải một người lính Lê-dương bị chết đuối. Thiệt hại cũng không mấy.

Tối thứ hai này có nước đèn. — Đến tối thứ hai 6 Août, có nước đèn bọp ở trước tòa Đốc-lý và qua những đường phố sau này :

Đường Dominé, Amiral Courbet, France, Général Galliéni Lanbaréde, Bebillet, Paul Bert, Francis Garnier hàng Đào, hàng Bồ, hàng Bát-đàn, hàng Điếu, Général Bichot, Maréchal Joffre.

Số người nhập tịch dân Pháp. — Số người ngoại-quốc và các thuộc-địa Pháp nhập tịch dân Pháp trong năm 1922 cộng được 4583 người, so với năm 1921 thì nhiều hơn được 1823 người. Trong số 4583 người kỳ thì dân Annam ở Paris được một người, ở Nam-kỳ được 10 dân-ông, 12 tuế-con và 2 dân-bà ; ở Trung Bắc-kỳ được 5 người dân-ông.

Đường xe-lửa mắc nghẽn. — Mấy hôm nay xe-lửa đường Lạng-sơn chuyển nào cũng chậm hàng mấy giờ ; vì khúc đường chỗ ki-lô-mét 94+800 hôm 1er Août nước lên 0 m 80 ; nên chuyến xe lửa 13 ở Hà-nội lên đến ga Bắc-lệ lại phải lộn về Hanoi, và chuyến xe-lửa 14 ở Na-cham về đến ga Sông-hoa cũng phải lộn lên, những hành-khách không đi đến nơi đến được hoàn tiền lại cả. Buổi sáng hôm 2 Août nước cạn đã đi thông đồng được hai chuyến sáng, chẳng may đến chiều chỗ ki-lô-mét 77+480 nước ngập 0 m 35, nên chuyến xe lửa 13 ở Hanoi lên đến đấy phải chuyển nhau, hành-khách phải lội nước một quãng đến một ki-lô-mét. Mỗi chuyến bị chậm hàng ba giờ. Nước Suối ngang xô về mạnh lắm, chừng mất vài ngày mới thông-đồng được như cũ.

CAO BẠCH

Ở khu đất section K số 178 ở làng Thanh-Giảm (Route de Sinh-Từ, N° 101, 6ème quartier) mà chúng tôi tậu của ông Guyot d'Asnières de Salins vào ngày 9 Août 1921 thời có ba ngôi mộ.

Nay chúng tôi cần dùng đến đất ấy, vậy xin bá-cáo xem ở gần ở xa có ai nhận ba ngôi mộ ấy không hễ nhận thời xin đến ngay mà cất đi chỗ khác (xem trong văn-khế cũ để thường là mộ của người Khách họ Lý vì là người chủ trước mà bán cái khu đất 178 (section K) cho ông Guyot d'Asnières de Salins là ông Lý-Hòa-Thịnh và ông Lý-Hán-Kỳ.

Chúng tôi hạn cho trong một tháng, kể từ hôm nay 31 Juillet 1923 trở đi, nếu không có ai nhận thời chúng tôi làm phúc tự khắc bốc lên nghĩa-địa Quảng-Đông ở Quảng-Bá (Hà đông).

Cay, Ninh et Cie
3643 *95, Route de Sinh-tử*

Tòa Thượng thẩm. — *Lại một việc hối-lộ.* — M. Từ-nhiếp-Hữu, nguyên tri-huyện Ân-thi bị thưa rằng:

1°) Hồm 4 Février 1923 kẻ trộm lấy 5 con trâu của năm người là lí-trưởng Đặng-Đình ở làng Dị-sử bạt Mỹ-hào đắt sang hạt Ân-thi, chánh-tổng Ân-thi đi tuần bắt được trâu giao đem nộp huyện. Khi chủ mất trâu nghe thấy đến nhận, ông huyện bòi đầu tích rồi bạch-sách ăn 50 đồng của những chủ mất trộm, rồi mới trả trâu cho.

2) Cách mấy hôm nữa, có hai người lên là Đào-v-Chúc và Ng-văn-Chuân có một con trâu nuôi chung với nhau dắt đi tìm bị ngã quê chồn. Nhân thấy ông Trợ-lá bắn-bạt đi biển soát sổ sinh tử giá thú các làng đi qua đấy xin phép làm thịt. Ngày hôm ấy có người giác đến ông Huyện rằng người lấy làm thịt trâu chết dịch. Hỏi giờ nhân có viên thư-ý về huyện chẳng đến, nhờ đến lận nơi để khám thì không phải là trâu chết dịch, song vì thịt để đợi khám lâu, thành có mùi, nên viên thư ý bắt để đem hỏa đem chôn. Song ông huyện đòi chủ trâu lên bạch sách về việc xin phép làm trâu không hợp lệ, bắt giam một đêm. Sáng hôm sau cho lính lệ bảo chủ trâu phải biện tiền lễ ông huyện rồi thả về để lo tiền. Khi chủ trâu được tạm tha ra ngoài gặp chánh-tổng sở tại nhờ vay tiền hộ. Chánh-tổng đương thừ viết giấy vay của bà huyện 80 đồng bạc và phó tổng cụp vay chỗ khác cho 20 p. rồi đưa cho chủ trâu đem vào lễ quan huyện thì mới được thả nhẽ về lo tiền trả hai món nợ kỳ trên. Khi việc lộ, quan huyện làm án vì cảnh phạt hai người có trâu ấy mỗi người 2 đồng, hiện cái án vì cảnh quan Chưởng lý đã bỏ đi rồi, vì xét không hợp lệ. Sau có một cái đơn kỳ tên năm người mất trộm trâu nữa rằng có người thả xai khai cho ông huyện như thế, chứ việc bỏ lộ không có và xin thôi không kiện việc ấy nữa. Bèn lúc quan trên xét bỏ thì cái đơn là đơn mạo không phải của năm người mất trộm trâu.

Tòa hỏi nguyên bị chứng là xong rồi hoãn đến 30 Août để nghe luật sư cãi việc ấy rồi mới nghị án. Như thế việc này đến 30 Août cũng chưa có án.

Tiền tiêu công dân. — Tòa Nam-án tỉnh Hà-đông phạt tên Trần-trọng-Trước ở làng Bình-vọng 2 tháng tù vì tội tiêu tiền của công dân, và bắt phải bồi số 192 p. 50 trả dân. Tòa Thượng-thẩm y án.

Gian dâm. — Tòa Nam-án tỉnh Hà-nam phạt tên Hoàng-văn-Hòa 2 tháng tù và 2 đồng vì tội gian-dâm. Tòa Thượng-thẩm y án nhưng cho án treo.

Ăn trộm — Tên Ng-v-Lộc và Vũ-định-Try phải tòa Nam-án tỉnh Nam-định phạt mỗi tên 5 năm tù vì việc ăn trộm và phải bồi 40 đồng cho chủ mất trộm được thu vì xét không đủ chứng cớ.

Khách giả Annam đi du đãng. — Tòa Nam-án tỉnh Thái-bình phạt tên Hoàng-văn-Thanh 8 tháng tù vì tội du đãng. Tòa Thượng-thẩm xét ra tên ấy là người Khách tên là Trần-Wong nhật được cái thẻ cũ của người tên là Hoàng-văn-Thanh rồi nhân phải bắt trí-trá nhận tên ở thẻ, nên tòa xóa cái án ấy đi để giao Tòa án Trùng-trị làm án vì tên ấy là người Khách.

Hội-chợ Đinh-hợi năm sẽ mở từ 2 đến 16 Décembre tới nơi này.

Al-tin. — Bản-quán được tin buồn rằng bà cụ thứ thất quan Hoàng-giáp Ng.-tư-Giản nguyên Lại bộ Thượng-thư là thân-mẫu ông Nguyễn-hàm-Chuẩn Hàn-lâm biên-tu, ký-sự trường Bảo-cổ Hanoi và là thân-mẫu ông Ng.-tư-Quán tá tài, ký lục tòa Thượng-thẩm Hanoi mới thọ chung tại quí-quán xã Du-lâm, phủ Từ-sơn, tỉnh Bắc-ninh ngày 20 tháng 6 ta, hưởng thọ 84 tuổi. Đến ngày 22 tháng 6 thì làm lễ cất đám, an-táng tại địa-phận quí xã.

Bản-quán có lời kính viếng cụ và chia buồn cùng quý quyến.

Nạn xe-lửa — Ngày 31 Juillet có một người hành-khách Trung-hoa bị xe bỏa số 70 đè chết ở gare Tcheng-Kong đường Vân nam.

Cũng ngày hôm ấy, một người annam chừng 20 tuổi bị xe lửa nghiền phải ở kilomètre 54 + 100.

Muốn bán một khu đất rộng 730 thước vuông, ở chỗ đất thực tốt. Hỏi tại số 46, phố Phủ-doãn (Richaud).
3645

Phần thưởng đích đáng — Ông Bố-đình-Lương, khi giữ chức chủ-sự nhà Điện-báo Hongay đã giúp được việc cho nhà binh trong khi dẹp giặc Bình-liêu. Nay nhà nước xét công khó-nhọc ấy ân-thưởng cho ông Thuộc-địa bội-tinh, thật là đích đáng.

Ông Lương là một người tịch-thiệp và cần-mẫn, nên khi ông làm ở Thanh-hóa, đã được ân thưởng danh-dự bội tinh, ngân-tiền, kim-tiền.

BÁN HAY CHO THUÊ

Có độ 2.000 thước đất, xe xuống, ở số 31 Quai Clémenceau.

Bán một nền hay cho thuê. Hỏi tại 78, Phố Médicaments, Hanoi.
3634

Đơn kiện tại sở Cẩm. — Vì mấy câu đăng trong số báo ngày 1er Août, bản-quán có tiếp được của M. Đèo-Loéng cái tờ sau này, xin cứ nguyên-văn đăng báo :

« Thưa quí-báo,

Tôi kính xin quí báo làm ơn đăng bộ tôi mấy lời sau này lên báo-chương để cải-chính về cái tin « Đơn kiện tại sở Cẩm » đăng ngày hôm qua.

« Nguyên người Icong toong ở phố hàng Bè có vào Hội với tôi và đóng cổ-phần bằng một Trái-phiếu Đông-pháp 50 p. Nay vì người ấy có việc ngăn-trở riêng, không muốn chơi hội nữa, có viết thư cho tôi xin rút phiếu đóng phần ra. Tôi chưa kịp trả lời thì người ấy có đơn kêu quan Cẩm để xin quan trên nói với tôi trả lại cái phiếu đóng cổ-phần cho người ấy.

Sự thế như vậy, chứ không phải là tôi lấy mất phiếu của người ấy. Vậy xin quí-báo làm ơn nói lại cho mấy lời như vậy cho được đúng sự thực thì tôi cảm ơn quí báo vô cùng.

Này kính thư,
Đèo-Loeng »

Mấy cái trộm. — Một người buôn bán ở Phú-thọ tên là Trương-văn-Khanh 23 tuổi, trọ tại hàng Trèn, số 7, trình rằng mất trộm 310 đồng bạc giấy dựng trong thắt lưng đa bọc vào cái khăn mùi soa.

— Tên phạm-v-Thịnh, 18 tuổi, nhà ở đường 91 số 15 và Công-v-Định 20 tuổi phụ bếp đều ở với M. Campagnac coi việc chữa cầu sông Cái nhà ở số 1 hàng Khoai, ăn trộm của chủ một cái giấy bọc một trăm đồng phải bắt giam.

— Mme Lê-thị-Sâm 42 tuổi, làm nghề thợ thêu, nhà số 16 phố hàng Nón, trình rằng đầy tớ gái ăn cắp mất nhiều đồ nữ trang và quần áo đáng giá 271 đồng.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Gạo xuất-cảng. — Số gạo xuất-cảng đi Hương-cảng trong hạ tuần tháng Juillet 1923 là 927.360 k.

Phóa thuyền « Moquense ». — Sáng ngày thứ tư, chiếc phóa thuyền *Moquense* sau khi đã đưa tàu quan quyền Toàn-quyền Baudoin và quí-phu-nhân vào bến Đà-nẵng thì lại nhổ neo chạy ra Haiphong ngay, chiều thứ năm đã tới nơi.

Xe của ai ? — Có cái xe bò bỏ ở đường Maréchal Pétain đã đưa vào đồ một chỗ riêng đợi ai có của lại mà nhận.

Khám súng và thuốc đạn. — Theo tờ nghị định của quan Thống-sứ ngày 21 Juillet, M. Armanet là phó chủ-sự văn-phòng thường hàng hiện đương chức ở tòa Đốc-lý, bổ thay M. Angeyrelle đi khám xét súng và thuốc đạn mỗi khi có tàu chở vào cảng.

Nạn xe-ngựa. — Chiều ngày thứ tư, hồi 18 giờ, một chiếc xe song-mã do người sà-ích Vũ-Thích cầm cương đi đến phố Saigon đã phải một bà già 42 tuổi tên là Ng-thị-Dông, quán làng Hàng-kinh. Bà già bị sây sát đôi chút ở mặt thì hiện San-bap-son ở phố Maréchal Foch là nhà có chiếc xe song-mã đó đã nhận điều tiêu thuốc cho bà già.

Đi đâu mất. — Ng-thị-Bơn, 19 tuổi con tên Vũ-văn-Lan, buôn bán ở số 171 đường Chavassieux tự nhiên bỏ nhà đi đâu từ ngày 29 Juillet trước.

Con gái đã 19 tuổi đầu mà đi mất thì không lẽ lại mọ mìn đỗ ; chắc cậu Sở nào rủ sớm có phần chắc hơn.

MỘT DỊP RẤT TỐT

Muốn bán một cái xe moto « Indian » có kèm thêm một cái xe ở cạnh (Side-car).

Hỏi tại : Hôtel du Commerce Haiphong.
3639

BẮC-NINH

Xe lửa chậm. — Chuyến xe lửa 6 giờ chiều hôm qua ở Bắc-ninh sang Hanoi, chậm 3 giờ 7 phút, chậm từ Sông-hóa vì có nước ngập.

Mưa mãi. — Mấy hôm nay trời mưa sàn sạt, các cánh đồng trắng xóa những nước. Các nhà nông gia nay lại lo mưa đầm hóa lụt.

BẮC-HẠC (Vĩnh-yên)

Chuyện cướp ở Gôm. — Bốn người dân ông bị ngờ là ăn cướp ở hiệu Khánh-lâng Gồm đã nói trong tờ báo hôm qua thì sở cẩm đã giải đến nước mặt người Khách bị thương đang nằm ở nhà thương Việt-trì để nhận mặt một đứa tên là Ng-v Thái Sáng mồng 2 tây sở Cảnh-sát đã giải cả bốn đứa vào tòa án tỉnh Vĩnh-yên xét.

VIỆT-TRÌ

Tin nước. — Ngày 30, 31 tháng trước và mồng một tây tháng này mưa suốt đêm ngày ; 12 giờ trưa mồng 2, cột đo nước của sở Thủy-lợi Việt-trì nước lên đến 13 m 89 mà nước vẫn còn lên chậm ; những nhà ở bên sau đồng ngập nước độ 40 thước tây ở con đường ở giữa phố Việt-hưng (Phố bờ sông) nước đã trên qua, chiều sâu đã 0 m 07, tiết trời còn muốn mưa, thì thế nước sông còn lên. Năm nay nước lên muộn, lần này mới là một.

NAM-ĐỊNH

Al-tin. — Bà kế-thất ông Trần-gia-Thụy, sáng lập hội-viên hội Quảng-Hưng-Long mới tạ thế tại nhà tư ở phố Nam-xuyên sáng hôm 1er Août. Hồi 4 giờ chiều 2 Août nước linh-cữu vào nhà thờ làm lễ, rồi an táng tại đất thành Tức-mặc. Nhân dịp buồn rầu này xin có mấy lời kính viếng bà và chia buồn với ông Trần-gia-Thụy cùng quí-quyến.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

Số 24

NỮ-HẢI-TẶC

(Trinh-thám tiểu-thuyết)

Phạm-sơn-Cầu dịch thuật

Bà-tước phu-nhân cùng Thái-nguyên Nghĩa bát-lang, một người thì tiến chồng, một người thì tiến con gái, vừa nói chuyện phong cảnh trên bể, vừa nồng cà-phê.

Chiếc thuyền đó tên là Viễn-dương, là một chiếc tàu vận-lương, trọng tải 3.250 tấn ; nguyên cần riêng nhà Thái-nguyên Nghĩa-bát-lang. Chiếc tàu ấy tốc lực chạy rất nhanh chóng, dương lúc Trung-hoa đánh nhau với Nhật-bản, cũng giúp về việc vận-tải trong hải-quân. Minh-trị Thiên-hoàng, có ban khen và thưởng cho hai trăm lạng vàng. Sau khi chiến sự đã xong, thuyền-trưởng là Tôn-tinh-trinh-tư được kể công vào hàng thứ sáu. Vì nhân sự kỷ niệm đó, nên lại đặt tên là « Khải-toàn ».

Thái-nguyên Nghĩa bát-lang gọi người thuyền-trưởng mà bảo rằng:

Sáu giờ thì cất neo à ?

Tôn-tinh-trinh-tư sung kính mà thưa rằng:

Vâng!

Thái-nguyên bèn xem đồng hồ rồi nói với Hoa-thôn phu-nhân rằng :

Nay đã năm giờ hai mươi rồi, lúc nào tàu cất neo, ta sẽ cùng về nhân thể.

Hoa-thôn phu-nhân đáp :

Thưa vâng!

Rồi người lại bảo Tôn-tinh rằng :

Bà-tước mình già tuổi yếu. Thâm-tuyết phu-nhân thì là đàn bà. Một mình ông Tin-điền cũng không chắc gì, vậy ông cần phải săn sóc lắm mới được.

Tôn-tinh đáp :

Tôi xin vâng lĩnh nhời vàng!

Thái-nguyên cũng bảo Tôn-tinh rằng :

Ông Tôn-tinh ơi ! chuyến đi này, tôi chắc ở ông đó !

Tôn-tinh đáp :

Tôi xin hết lòng hết sức, không dám để ngài phải bận lòng!

Hoa-thôn phu-nhân còn quyết-luyến Bà-tước, lại nói chuyện với Hoa-phòng cùng Tin-điền, chưa rõ rời tay từ biệt! Thái-nguyên lại quay lại phu-nhân mà rằng :

Tiện nữ cũng phiền Hoa-phòng tiên-sinh, Tôn-tinh tiên-sinh cùng ông Thiết-tăng trông nom giúp. Nay đã đến giờ tàu chạy, không thể chậm trễ được nữa, vậy xin mời phu-nhân cùng xuống chiếc suồng nhỏ, để ta lên bộ về nhà!

Hoa-thôn phu-nhân, nước mắt chảy quanh, ngành lại nói với bà-tước rằng :

Thiếp mong lang-quân cứu được Đăng-đại-tử, liệu sớm ra về, đừng để thiếp trông mòn con mắt!

Bà-tước phu-nhân trong lòng ngẫm nghĩ, nếu Bà-tước không cứu được con về, thì cũng không sao có ngày được về nước. Vì vậy vừa nói vừa rơm nước mắt, nỉ non thương chồng, nỗi lại nhớ con. Song phu-nhân lo xa thế chỉ là lo về tay Nữ-hải-tặc giết chết mà thôi, chớ nào có nghĩ đâu có kẻ âm công, muốn đặt cảm thầy-lôi để đánh vỡ chiếc Khải-toàn là một chiếc tàu có danh-dự lớn lao như thế!

CHƯƠNG THỨ XLIV

Bóng chiều bảng lảng, bao bọc lấy bến Hoành-tân, trông tận xa xa, trong đám mây khói mịt mùng, có một con tàu máy chạy nhanh, mở tan cảnh sắc chiều hôm, rẽ dòng đòi làn sóng bể, đó chính là chiếc tàu Khải-toàn, ta vừa nói, rõ neo ở bến Hoành-tân.

Tàu ra khỏi vũng bể Đông-kinh, rồi quay về phương hướng nào, đến người thuyền-trưởng là Tôn-tinh-trinh-tư cũng không biết trước! Vì cái chủ-nghĩa bí-mật ấy, nếu tiết lộ ra, thì sự Nữ-hải-tặc đó biết. Đi phương ấy, đành ở chỗ ấy, những điều đó nếu đến cáo báo quản phẩm binh hơn thiệt, vào đến lỗ tai con mắt hạm-đội Nữ-hải-tặc, thì bọn giặc biết mà chuẩn bị trước. Bấy giờ còn giữ sao cho được thắng lợi trong nghề binh. Và chẳng hạm-đội Nữ-hải-tặc, đi mây về gió, xuất quỉ nhập thần, cố trốn tránh cho xa, để đợi quân mình đến khi bị nhược, hãy giờ mới đón đường khai chiến, thì được thua cũng chưa biết chừng. Một mình hạm-đội Nữ-hải-tặc thì cũng chẳng sợ gì, song còn có một nước cường lân thường giúp trợ cho, điều ấy lại cần phải lưu tâm lắm. Vì vậy nên miệng bình thường kín, không một ai hay, chúng trông thấy chiếc Khải-toàn, đều cho là một chiếc tàu tầm thường, đi chu du ngoài bể. Mà cả đến thuyền-viên nữa, biết chăng chẳng biết, ta cũng không biết đó là đâu!

Giữ chức Tổng-chỉ-huy, là Hoa-thôn bá-tước, Hoa-phòng Thái-lang thì làm chức Tham-mưu. Đương lúc bá-tước, Hoa-phòng, Tin-điền, Thiết-tăng cùng Chỉ-phố phu-nhân cùng ngồi bàn chiến-lược tiến đánh Nữ-hải-tặc thì bỗng thấy Thuyền-trưởng đẩy cửa bước vào. Vì rằng những

Hoa-phòng Thái-lang biến đổng tinh mà nói :

Vậy trước hãy nên đi tuần trong Nhật-bản hải. Tôn-tinh vâng mệnh, cải đầu lại ra.

CHƯƠNG THỨ XLV

Cái đầu với bí mật của chiếc tàu Khải-toàn, không ai biết là đi đâu hết. Biết chăng nữa thì chỉ có người Thâm-phòng-trưởng tinh ranh của Đông-đô nhật báo là Sơn-bộ kiêm-giới, cùng Hoang sơn nghị-bắc trước đó một chút mà thôi !

Trên Hải-cảng Phố hạ, có một nơi tửu quán những phường đầu đường xó chợ, thường tụ họp ở đó nồng rượu với nhau. Bến khi ma-men đã ám ảnh rồi, thì quái thảo cơ-chim, nó đâu nhà nhớt. Thế mà hôm ấy Hoang-sơn cùng Sơn-bộ, hai người tắt tả chạy vào hàng. Giương mắt nhìn bốn chung quanh, rồi chọn một chỗ vắng người, hai người cùng nhau thì thọ ! Uống được mấy chén, Hoang-sơn liền hỏi rằng :

Sơn-bộ tiên-sinh ! việc của tôi, tiên-sinh đã thuận bị chưa ?

Sơn-bộ đáp rằng :

Tôi nào phải là kẻ bỉ đỗ, giờ ta hãy nồng rượu với nhau, tiên-sinh đừng ngại.

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
BÁO THỨC
KIỂU PHÁP
Máy kỹ-mã thượng-hạng
Mặt có kim có chất đạ-quang
BẢO-HÀNH 5 NĂM
Giá..... 5 $ 00
Bán tại hiệu :
A. PERROUD (Nhà xanh)
số 39, Phố Paul Bert. — HANOI
3666

Hiệu ÍCH-KỶ

Ở Hanoi, phố hàng Giấy, số 53

Mở đã hơn 20 năm, bán các thứ sách học chữ Pháp, chữ quốc-ngữ, các thứ chuyện ta, giấy tây 3, 4, 5 cân, ngòi bút, mực bột, quản bút ba đầu đen, bút chì, sổ bà-đầm, bia ngũ sắc, giấy vẽ, sổ croquis, tẩy Đầu-bò, vân vân.

Buôn ở bên Tây, hàng tốt, giá rẻ, buôn bán thực thà lâu cũng biết.

3664

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà hỏa (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.

3643

TÌM CON

Năm 1907, tôi có 1 người vợ lẽ, sinh được đứa con gái tên là Ninh. Sau người vợ ấy đem đứa con đi, rồi nghe nói cũng với người bồi tên là Mỹ ou Mé là người cùng quê với nó là làng La-phù, tỉnh Ninh-bình, đem đứa con gái ấy bán cho một ông phán làm tại Tòa án Hanoi. Rồi đó đứa con gái ấy mới lên 4 tuổi, tính ra đến nay thì nó vừa 17 tuổi.

Ngày tháng chín năm ngoái, nghe nói tên Ninh đang có gửi thư mới mẹ nó ra chơi tại phố Sinh-từ Hanoi. Tôi vẫn tìm kiếm mà chưa thấy tên Ninh ở đâu, nay tay tôi có nhiều con chán đông đủ, song cũng muốn thấy mặt tên Ninh và nếu có cần phải phụ cấp để cho nó nên người.

Vậy có lời đăng đây, xin ông bà nào cho tôi biết được tin tức, tôi sẽ tạ ơn, và hoặc tên Ninh có nghĩ tình cha con mà viết thư cho tôi biết chỗ ở, cho được gặp mặt, cho thỏa lòng no-ước lâu nay.

Nguyễn-tất-Tiên, ký-lục.
đối hàm Hàn-lâm Biên-tu,
quartier de Phúc-am, ville Ninh bình
3644

LẠNG-SƠN

Lụt. — Đã năm sáu năm nay mới lại bị lụt vì nước sông Kỳ-cùng lên mạnh quá chỉ còn cách độ một thước tây thì chẳm gầm cầu xe hỏa, các phố thấp ở cửa Bắc, đều bị ngập đến lưng nhà, có nhà chẳm mái, thôi thì mọ giết con, bà bế cháu, kẻ bưng người xách, lợn gà eo óc, xôn xao về chạy nước. Tay nước sáng hôm nay đã rút, nhưng sự mưa mãi thì không chắc có tránh khỏi được cái lụt thứ hai.

Chết đuối. — Cũng vì nước sông lên mau quá nên người lính Lê-dương coi nhà máy nước bên Kỳ-lừa không chạy kịp, đương đêm nước cứ tiễn dần, đến sáng đã gần ngập mái. Chung quanh đều là ruộng, giá cứ trèo lên nóc nhà ngồi đợi cứu thì không sao, lại đi gỡ, quần ghệt, mặc quần áo, lội ra đến nửa chừng thì bị chết chìm, mãi đến chiều hôm 1er Août mới tìm thấy xác, thi quan bình đã đem về tỉnh để hôm sau mai táng.

NA-CHAM

Lụt. — Suốt mấy ngày đêm hôm nay mưa không hề dứt hạt. Đến sáng ngày 1er Août thì những nhà thấp ở phố Toái-khê đều bị ngập, khỏ nhất là nhà anh thợ mộc kia, đã đạo bàn ghế đi đóng thành khi cả rồi vì nước lên nhanh quá không chạy kịp, hư hại rất nhiều, còn hàng phố thì nhão nhác vì lụt, kẻ khuân gạo muối, người chạy gà vịt. Còn đường xe lửa ra bến cũng bị ngập.

Đường nạt. — Con đường Na-cham — Toái-khê nhờ đã đắp đi lại được, chẳng may hôm 1er Août bị một tảng đá to bằng cái sập lăn từ đỉnh núi xuống lấp ngay khúc đường chỗ kilomètre 35 chừng mười ngày nữa, thì ô-tô mới đi được. Còn con đường xe lửa sáng hôm qua cũng bị xô đất xuống hàng mấy trăm thước, chỗ k lomètres 172 khỏi ga Ban-trang một ít, nên chuyến xe-lửa 11 ở Hanoi lên phải đứng lại mất ngót hai giờ mới đi được.

NINH-BÌNH

Mưa. — Mấy hôm vừa rồi, trời mưa luôn mãi. các nhà nông đều veo lòng hồi dạ, có đã nước làm ruộng; những người lao động cũng mừng thầm được tết trời mát mẻ, chứ như mấy hôm nắng chang chang, nông nực bức sốt thì thật khó chịu quá

VIỆC KINH-ĐÔ

Cái mùa cưới hỏi. — Trong trong tuần và hạ tuần tháng sáu là này ở Huế rất là nhiều lễ cưới hỏi. Ngày nào cũng thấy có người đi cưới hỏi, hơi men tiếng pháo nghi-ngút khắp nơi. Thử đỏ lịch mà xem e có lắm ngày tốt cho nên họ cưới xin một nhiều như thế. Có nơi trong một họ đến bốn năm có đám cưới, như thế, cũng đã thật là nhiều lắm. Xét kỹ mà xem chẳng phải trong tháng này có lắm ngày tốt nên lắm lễ cưới, đó chỉ bởi trong tháng này là tháng nghỉ hè, phần nhiều các thầy giáo, các cô giáo nhân dịp về nghỉ mà về chữ nghỉ thất nghi gia; còn như các nơi chẳng phải là thầy giáo cô giáo, nhưng thấy lác người ta cưới xin thời mình cũng thành bôn phối cho kịp buổi lạnh ráo nắng non, chớ không phải cứ theo thói xưa cứ đến tháng mười một tháng chạp mới cưới xin để kỉ lỗi may áo quần ngày tết.

Ấy cũng nhân cái phong trào tân giới mà có sự cạnh cải mới mẻ này vậy.

Mới bắt được một — Cách mấy tháng nay trong báo có đăng về việc đánh cờ bạc ở Huế, có nói rằng ở Kinh-đô đến ba nơi chứa cờ bạc rất to, mà nơi nào cũng thành cao cũng kín rất là nghiêm thâm, không thể nào mà bắt cho được những người đánh ở trong chỗ ấy. Mới rồi mới bắt được một nơi, mà lại là phủ Thừa-thiên bắt được, mà sở dĩ bắt được là đã đăng mưu cao chước lạ trói tháng nay mới tìm được một xâu dài. Mà trong xâu ấy nghe đâu phần nhiều là người có danh-thế phương-diện cả. May thay! Thật may thay! Trừ được một huyệt ấy cũng là một sự tế-độ vớt được biết bao là người trầm-luân trong cái bể mê cờ bạc nó chìm đắm bết, biết bao là người có tài học, có tư bản, có nghiệp mà phải hóa ra người cùng đồ vong-bổn biết bao. Vậy thời thật là may cho nhiều người thấy xa trước đã đỗ biết mà tránh, mà cũng rất cho những người đã bị nặng lại gặp kẻ xỏ thêm. Những người bị bắt nay đã tống giam đã xử đoán và trị phạt.

Ba nơi chứa đánh mới bắt được một, còn hai nơi nữa, chẳng biết khi nào mới tìm ra mà bắt được đã trừ bỏi cái hại cờ bạc ở xứ ấy. Cái nghiệp ấy phát ra ở nơi nào thời thật là tàn-hại cho sự sinh-nghiệp ở xứ ấy lớn lắm, nhất là trong thời-đại cạnh tranh này lắm người trả-hoạch những mối doanh-nghiệp lớn lao, thời đã bị thua khiếm mà phải đổi bại, lại cũng lắm người đương mây xanh xăm xăm đang bước tới rồi gặp cái hại cạnh đen cạnh đỏ mà phải treo-ấn-từ quan, thật là kẻ bại thay cho cái nghiệp cờ bạc.

Ước ao quan trên lưu tâm mà trừ khử nó đi thì bạnh-phúc biết bao.

Đàn bà thế ấy có ấu một người.

— Ở trong thành có một ông Phán kia người vốn tham việc tiễn công, hám lo sự ăn làm chẳng bề cho bởi, nh ưng chẳng may lỡ cơ thất vận tỉnh một đường đi một nẻo, nên phải mang lấy món nợ nần to. Nghe đâu món nợ của ông quá năm nghìn đồng mà tiền bổng của ông mỗi tháng non một trăm bạc, tính thế trả chẳng xong, nên ông đã làm đơn xin cơ riêng nhà nước xử cho về sự trả nợ ấy cho các nhà tài chủ ở trong một phần nửa tiền bổng tháng của ông. Trước khi làm đơn ấy, ông có mời tất cả tài-chủ đến để đem nỗi gian-truân ra mà tỏ bày cùng họ và xin bằng lòng mà niệm-tình. Trong bọn tài-chủ mới đến đó, lắm kẻ lấy làm tức giận mà buông ra những lời vô lễ, những giọng bất kính mà đối đãi ông; ông cũng vì nỗi sang-đầu kim-tiện mà phải tai ngơ mắt nhắm. — Trong bọn tài chủ ấy có một người đàn bà trông thấy cái tình trạng ấy mà sinh lòng trọng nghĩa khinh tài, bèn nói rằng chẳng qua bởi rải ro, nào có phải phụ người sinh ra để chịu nhục, liền lấy ngay mấy tờ giấy khế cho ông kia vay vỏ lại rồi xé tung cả rồi nói rằng: « thôi ông chẳng trả thời xin kính lặng ông luôn. — 85 bạc lý ngãi đâu có đến bốn trăm, mà người đàn bà ấy đành đem xé mà bỏ đi. Thật cũng khá khen là một người hào-hiệp ở trong bọn quần-thoa đời nay vậy.

« Đàn bà thế ấy có ấu một người » Bọn lu mi kia trông thấy chẳng biết có thẹn thuồng chút nào không?

VIỆC TRUNG-KỲ

THỪA-THIÊN

Ăn mạng. — Người ta tìm thấy một cái thây một người đàn-bà chết trôi trên con sông Nước-ngọt thuộc làng Phước-hưng huyện Phú-lộc. Người đàn bà chết ấy tức là Thị Nghẹ! là dân Thị-Mẫu cũng thuộc về làng Khi quan đến khám thời thấy cái tử-thi lưỡi lè ra ngoài răng và sau lưng có mấy cỗ bầm đen. Quan nghiệm quả không phải là chết nước, quyết nhiên là có kẻ đánh chết rồi đem thả sông có ý để lừa sự xét nghiệm đó thôi.

Ấn này nghe xét đã gần ra mối, đợi được đủ nguyên do sẽ đăng thêm cho rõ ràng.

QUẢNG-NAM

Cá ông lụy. — Người làm cá ở làng Thủy-tú khi ra bể đánh cá thời có một vị cá ông (cá voi) vào lưới, xem ra thời con cá chỉ đo độ bằng cái cột nhà mà lại đã chết rồi, không có thương tích gì cả. Bọn chài ngư cho là chết sốt sáo nghĩa là còn ở trong thai chưa đúng tháng mà đã tắc-sản cho nên phải chết. Bọn chài lấy sự được đó là một sự rất may-mắn liền rước lên thuyền, chở về bờ bỏ Liên-chiểu, cho rạp thiết hương-án lễ bộ vật heo bò cả làng ra tế lễ rất là linh đình nghi-vệ.

Kỳ giả chưa được mục-kích cái tinh tử-thiện và cái cách cứu nạn cho người làm cá này bao giờ, thấy sách lâu thời đặt là Nhân-ngư, còn bản mình thời gọi là cá-ông và phượng thờ một cách tôn trọng cực-điểm.

Lạ thay! cái cách sinh tử của loài cá lấy thuộc về bài phận nước Nam ta thiệt là vinh hiển lắm. mà thuộc về các hải-phận Âu châu thời loài cá lấy lại bị bắt mà ép mỡ hoặc lột da để dùng cho người.

Việc Nam-kỳ

Xử vụ cô-sát tên linh HaÿoÏ-văn-Sây. — Hai tên linh ở bốp Bình-tây (Chợ-lớn) là Huỳnh-văn-Sây và Trần-văn-Lợi đi đo bắt hai tên phạm tội đánh chiêm người. Nghe tin bọn ấy ở gần tỏi bến đò Hiệp-an, cho nên ngày 12 Mai 1923 hai tên linh ấy mặc đồ thường đến đó đặng có để bề đón hành kẻ qua lại bến đò.

Lúc sáu giờ rưỡi chiều có ba người qua đó. Có hai người nên hai tên linh đón bọn ấy lại mà hỏi giấy thuế thân. Hai người trong bọn ấy đưa giấy rồi đi thẳng, còn người thứ ba bỏ đi qua ngả khác, ngay nhà Trần-thị-Lịch. Huỳnh-văn-Sây chạy theo kêu bảo phải đưa giấy và nói rằng mình là linh tuần-cảnh. Tên ấy không trả lời nên Sây chạy tới trước cản lại không cho vô nhà, Trần-văn-Lợi chạy lại ôm ngang tên ấy. Kế nghe hai tiếng súng. Huỳnh-văn-Sây đã bị một mũi đạn dưới vai mà chẳng còn ôm cứng tên ấy. Tên phạm vội kéo cả và Sây với Lợi cho đến cửa. Nó rán hết sức vùng vẫy đẩy Sây té cắm đầu xuống, rồi nhảy xuống sông lội đi mất. Tên Lợi còn nắm lại một cái áo bà-ba và một cái áo thung; trong túi áo ấy có một cây súng sáu hiệu Hammerless và một cái giấy thuế thân tên Phan-văn-Tư. Hàng xóm nghe tiếng le chạy tới phụ lực với Lợi mà đỡ Sây lên thì còn nói được ít tiếng kể tắt hơi.

Lúc ấy thì có Trần-thị-Lịch, nó khai rằng tên phạm đó là Thái-văn-Yên. Mà sau rồi nó chịu khai gian, là vì tên Yên vô can. Chẳng bao lâu bắt được tên chánh phạm là Phan-văn-Tư kêu là Dương-văn-Seng hay là Thái hay là Mai-văn-Thái. Tên Tư trốn về đến nhà thì mình nằm trên trường, nó nói với vợ rằng mới giết hết một mạng người, Vợ nó sợ bị bắt bèn trốn về ở bên cha mẹ. Còn tên Tư đến thú thiệt với Nguyễn-văn-Đạm và xin nó cho mình ẩn trong nhà nó, Nguyễn-văn-Đạm khai rằng không dám từ chối là nó sợ Tư thù bận mà sanh chuyện khó lòng. Đạm bị giải tòa và tội phạm ẩn phạm nhơn.

Khi Tư bắt thì chịu có giết Sây. Nó khai nó tưởng nó bị một lũ cường-đạo muốn hại cho nên nó bắn mà lánh nạn. Lời khai vô có là vì lúc ấy có hai tên linh và Trần-thị-Lịch đứng trước cửa nhà mà thôi. Lợi khai rằng nó và Sây có lên tiếng trước rằng mình là linh.

Cây súng sáu ở trong túi áo Tư là của tên Nguyễn-văn-Lê ăn trộm của ông Bergès mà giao cho Tư. Lê bị giải qua tòa Tiểu-hình về tội cầm súng lậu.

Quan thầy mổ thầy Sây lấy đạn ra thì quả y như đạn trong ba cái bi còn trong lồng súng. Trong tủ áo của Tư cũng còn ba cái bi súng nữa.

Sây bị đạn trúng nhằm mạch máu, đạn đi phớt trên cuối phổi và dụng gẫy xương sườn. Bị ra máu nhiều cho nên mau chết.

Phạm-nhơn có nhiều tiền án, tánh hạnh nó thì xấu.

Tòa kêu án

Phạm văn-Tư bị xử tử.

Nhà máy đúc kẽm ở Quảng-yên cần những người thợ vẽ giỏi.

Hỏi ở đấy.

3641

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí-khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà làm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các người tử rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ:

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đăng-bộ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,
Ed. Montès,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

Rượu-bổ-đào:

TONIQUE TONKINOIS

Có từ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo đúng tự-nhiên là vậy, chư quan xem thử cho trẻ-con và người có tri khỏa thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Ngày mồng 7 tháng năm, nhập-hiệu Khải-định thứ 8, tôn hiệu phụng lời chiếu phê rằng:

Chiếu tâu đại được phòng cần MONTÈS qui lắng, có chỉ nên thật thời trọng thưởng, đương cần gia thưởng, trước lục phê thị giữ cho qui được phòng chế-tạo để tiến thanh-giá.

Khâm thử.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bán-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai gởi lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kê những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS

54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI

Kẻo mua lấy thứ giả tạo mà hại mình.

65 3

NGỌC-KIỀU-LÊ

(Chuyện một người nữ-sĩ có tài nhà ngọc phun châu, lại giữ được gia trong tuyết sạch, đáng làm gương cho bọn quần-thoa. Xem chuyện này thì đủ biết rằng các bậc danh-nhân ở trên thế-giới từ xưa đến nay, đều bởi cái tinh-anh trong trời đất chung đúc mà nên, thợ Tạo há có phân biệt nam-giới và nữ giới.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Tô ngự sử vừa cười vừa nói :

— Tiền-độ đến thường hoa ở đây, không rõ niên-huynh, niên-huynh đã có ý trách, thế thì niên-huynh đến mừng thọ *Thạch đô-đốc* phu-nhân mà không rõ tiền-độ, tiền-độ có nói gì đâu !

Mọi người đều cả cười. *Bạch thái-thường* gọi người nhà lấy thêm chén, rót rượu mời *Dương ngự-sử* uống. Khi uống được mấy chén, *Dương ngự-sử* lại nói với *Tô ngự-sử* rằng :

— Hôm nay tiền-độ đến mừng thọ *Thạch đô-đốc* phu nhân, dẫu không rõ niên-huynh thật, nhưng đó chẳng qua là vì tình-điện mà phải mừng, phỉ vị-tất đã bổ-ích gì cho việc thăng thưởng. Bây giờ độ có một việc này, muốn thương-nghị cùng niên-huynh, nếu niên-huynh giúp cho thì sau này cũng có chốn hay.

Tô ngự-sử cười mà hỏi rằng :

— Việc gì mà hay thế ? xin niên-huynh cứ dạy cho nghe.

Dương ngự-sử nói :

— *Uông* qui-phi sắp được sách-phong làm hoàng-hậu thì quan đô-đốc *Uông-toán* chẳng bao lâu sẽ trở nên một bậc quốc-thích. Gần đây nghe đồn cách thành độ 20 dặm, có một khu ruộng rất tốt của dân. Ý ngài muốn lấy, có bảo tên người nhà chiếm-nhận khu ruộng ấy. Bây giờ dân làng ra nhân dị kiện, trong các nha-môn kiện đang nhao-nhao về việc này, mà đều đẳng trức là một ông họ *Chu*. Quan *Uông* đô-đốc thấy vậy, có ý lo-ngại, sai người đến bảo tiền-độ điều-đình giúp. Tiền-độ thiết nghĩ mọi người đều đã bảo, chỉ có ông họ *Chu* là tính khí gàn-ngạnh, không biết nghĩ trước nghĩ sau. Tiền-độ đã ân-cần bảo hắn, nhưng hắn không chịu. Hắn có quen niên-huynh mà lại vốn tin phục xưa nay, nếu niên-huynh bảo hắn thôi đi thì tất-nhiên quan đô-đốc phải có lòng cảm-tạ. Chẳng những ngài cảm-tạ mà thôi, chúng ta làm quan ở đây, thiết tưởng cũng cần phải giao-thiệp với bọn người ấy. Vậy mình chỉ mất câu nói, chứ có tổn-hại gì, chẳng hay niên-huynh nghĩ thế nào ?

Tô ngự-sử nghe nói, có ý không bằng lòng, mới nghiêm mặt mặt mà đáp rằng :

— *Uông-toán* ỷ quyền cậy thế, chiếm đoạt ruộng đất của dân, nếu ông họ *Chu* kia không kiện thì tiền-độ và niên-huynh cũng nên đứng kiện, nay niên-huynh lại vì hắn thu-xếp hộ, bà chẳng cũng xa-phụ quyền-thế lắm ru !

Dương ngự-sử thấy *Tô ngự-sử* lỗ ý không thuận, mới dìu lặng không nói chi nữa. *Bạch thái-thường* cười mà bảo rằng :

— Tiền-độ vẫn thường *Dương* niên-huynh đến đây thường xe, không ngờ đến để nói giúp *Uông-toán*, thế thì tiền-độ không mời niên-huynh thường của cũng phải !

Ngô hàn-lâm cũng cười mà bảo rằng :

— Gặp được lương-thời mỹ-cảnh, chỉ nên nông rượu ngâm thơ, nếu ngồi trong bụi hoa mà bàn triều-chính thì thật trái lẽ, ta nên phạt *Dương* tiên-sinh một chén rượu để tạ cái lội dám đường-đột với hoa-thần.

Dương ngự-sử bị *Tô ngự-sử* nói mất mấy câu, đã có ý hổ-thẹn, lại thấy *Ngô* hàn lâm và *Bạch thái-thường* nữa bốn nữa thật, ra ý mai-mỉa, mới không được vui, bất-đắc-dĩ phải gượng đáp rằng :

— Tiền-độ cùng *Tô* niên-huynh nói chuyện, ngẫu-nhiên bàn đến việc ấy, chứ không có chủ-ý định nói, có sao lại phạt.

Bạch thái-thường nói :

— Không ! nhất định phải bắt phạt mới được !

Nói xong, liền gọi người nhà rót một chén rượu đầy để đến *Dương ngự-sử*. *Dương ngự-sử* cầm lấy chén rượu, rồi nói :

— Tiền-độ xin chịu phạt, nhưng sau này có ai bàn đến triều-chính thì tiền-độ đây quyết cũng không tha-thứ.

Ngô hàn-lâm nói :

— Còn phải nói chi điều ấy !

Dương ngự-sử nông cạn chén rượu, nhân trông thấy trên án có nghiên-bút, liền nói :

— Thế ra 3 đại-huynh đông cao-hứng làm thơ, sao không bảo cho độ biết !

Ngô hàn-lâm nói :

— Vừa mới định làm, nhưng chưa hạ bút viết.

Dương ngự-sử nói :

— Ba đại-huynh không nên vì có tiền-độ mà ngần-trở lời-hứng, xin cứ phạn châu nhả ngọc, cho tiền-độ được nông rượu ngồi hầu.

Bạch thái-thường nói :

— *Dương* niên-huynh đã cao-hứng thì sao không càng vịnh một bài để kỷ-sự.

Dương ngự-sử nói :

— *Bạch* niên-huynh hà-tất phải bắt tiền-độ làm. Dẫu 8 câu thơ « Thất-ngôn », thế mà tiền-độ cũng lấy làm khó.

Bạch thái-thường cười mà đáp rằng :

— Niên huynh làm bài trường-thiên thơ-văn để ca-tụng công-đức một bậc quyền-quí thì được, mà 8 câu thơ « Thất-ngôn », chẳng qua cũ thấy mấy chục chữ, lại không làm được ! Tiền-độ thiết tưởng chỉ vì cúc-hoa có thăng-thưởng được cho ai đâu !

Dương ngự-sử nghe nói, liền nhao nhao mà rằng :

— Nên phạt *Bạch* niên-huynh 10 chén rượu. Tiền-độ bàn đến triều-chính, đã phải chịu phạt, bây giờ niên-huynh nói như thế, còn có thể tha được ra !

Nói xong, liền gọi người rót rượu để đến *Bạch thái-thường*. *Ngô hàn-lâm* nói :

— Nói chuyện một bài thơ-văn, sao lại bàn đến chính-trị ?

Tô ngự-sử cười mà bảo rằng :

— Dẫu rồi chuyện một bài thơ-văn, nhưng thật có quan-hệ đến triều-chính. Nếu không quan-hệ đến triều-chính thì *Dương* niên-huynh đã không làm bài thơ-văn ấy. *Bạch* niên-huynh nên chịu phạt.

Bạch thái-thường cười rồi cầm chén rượu nông cạn. Uống xong, lại nói :

— Bệ chịu phạt rồi ! Bây giờ nói đến việc làm thơ, mỗi người phải vịnh một bài, nếu ai không làm hay là làm không xong thì cũng phải phạt rượu.

Ngô hàn-lâm nói :

— Nói chi phải !

Dương ngự-sử nói :

— Ba đại-huynh chớ nên cậy tài mà khinh tiền-độ. Bây nói như hôm xưa thành-thượng sai người đi nghênh-thỉnh thượng-hoàng, việc ấy mới là việc khó, chứ việc làm thơ này, phỏng đã khó gì !

Tô ngự-sử nói :

— *Dương* niên-huynh lại bàn đến triều-chính, phỏng có nên phạt hay không ?

(Còn nữa)

THỰC LA MỘT CAI BAO CẦM GHIM SINH-HOẠT

Người đau xương thì đau rức hình như ai cầm một nghìn cái ghim vào chỗ đau vậy (chỗ đau thường là bàn chân).

Muốn làm cho đỡ đau rất là dễ. Chỉ uống thuốc SIROP FOLLET thì chẳng bao lâu được ngủ ngon dấc và dễ chịu trong mình.

Dùng thuốc SIROP FOLLET, thì ngủ yên dấc ngay, và yên ổn dễ chịu được lâu. Uống thuốc được mấy phát đồng hồ thì đau đớn bức rức đến đâu cũng thấy dễ chịu ngay.

Đau gân, đau xương, đau thận, đau gan, dù dội đến đâu, dùng thuốc SIROP FOLLET cũng trừ được một cách thần diệu. Dùng thuốc ấy thì đau gân ở đâu cũng trị được một cách rất chóng. Hoặc đau ở đầu, ở răng, ở xương sườn, v v. cũng vậy.

Thuốc SIROP FOLLET trị bệnh ho cũng diệu lắm, dầu ho đến thế nào cũng vậy. Thế cho nên người ta thường dùng để trị bệnh ho cơn.

Người lớn có thể uống được 3 thìa xúp một ngày không có điều gì ngại cả. Con trẻ thì uống 3 thìa cà-phê.

Các hàng báo-chế đều có bán.

Chính điểm : Maison FRÈRE, 19, Rue Jacob, Paris.

壽 醫 林 桂 張

HỠI CÁC ÔNG MẮC PHẢI BỆNH TRĨ! XIN MỜI CÁC ÔNG QUÁ BỘ TỚI CHỮA BỆNH NÀY

BỆNH TRĨ (tức là bệnh lòi dom) thực nhiều người mắc phải, chẳng những đau đớn, như còn đến khi đại-tiện xong rồi thì lòm-huyết đầm đìa, thật là bất tiện cho người ta lắm, hễ không chữa ngay cho khỏi, để lâu thì càng ngày càng thêm nặng nề mà khó chữa.

Khi xưa chữa bệnh này đều dùng dao cắt cho nên người có bệnh lấy làm đau đớn, vậy nên tôi đang làm nghiên-cứu một cách mới chuyên-trị chữa bệnh này không đau, không nói, chỉ trong mấy hôm thôi những nỗi mạn tự-kỳ rụng rời, mà trong khi đang chữa có thể làm lụng như thường không mất thì-giờ. Vậy Ngài nào mắc phải bệnh này xin mời đến :

M. TCHUONG-QUAY-LAM

28, Phố hàng Đường. — HANOI

Sáng tiếp khách từ 8 giờ rưỡi cho đến 2 giờ chiều, đi chữa từ 2 giờ rưỡi đến 6 giờ.

Các tỉnh xa đều xin bản tiếp.

Thư từ xin trả lời ngay.

THUỐC THỤT

Injection Peyrard

D'ALGER

Là thứ thuốc lâu năm nhất, công-hiệu nhất để trị bệnh lậu và tất cả các bệnh chảy mủ cũ hay mới.

Trong 282 người Á-rập thì 231 người khỏi về thứ thuốc này

(Theo tờ trình các viện thầy thuốc ở Alger)

BÁN TẠI :

SPÉCIALITÉS PEYRARD

46, Rue de Grenelle. — PARIS

Lở
Bệnh tràng-nhạc
Chứng đau xương

CÁC CHỨNG NGỪA NGÁY NHƯ :

Mụn — Nốt-mần — Hắc-lào.

Những người nào lở, có bệnh tràng-nhạc, có huyết-quản sưng và có lở ở các huyết-quản ấy có muốn chữa cho khỏi không??

Nếu muốn chữa khỏi hay là muốn phòng bị những chứng đã kể trên thì cũng chẳng khó gì, chỉ nên biết dùng thuốc ! Nhiều người đã công-nhận thuốc :

Dépuratif Richelet

là có đủ các tính chất hóa-học chữa được các chứng ấy và có thể thay máu rất nhanh. Sự kiến-hiệu rất là chóng và mau vì thuốc ấy chữa ngay ở căn bệnh. Máu thì nhờ thuốc này mà hết cặn càng các chất bẩn thỉu. Những chỗ lở thì hàn lại mà không phá ra nữa.

Thuốc này còn chữa được các bệnh thấp, đau xương, bần thần.....

Bán ở các hàng lục-hợp to.

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-đào : TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng quí-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-đào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc rất rẻ tiền và rất quí để trị các chứng bệnh như : kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình, lại rất là bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn ! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$25** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

Nhà Bán-đồ « TÂM-TẮM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

ATOPHAN-CRUET

THUỐC ATOPHAN-CRUET

là một vị tinh hảo không có pha chế thêm món

Mỗi hoàn 0,50 cr. (uống từ 3 đến 8 hoàn trong 24 giờ)

TRỪ CÁC BỆNH ĐAU LẮT-LÉO VÀ GÂN-CỐT

THUỐC PHÁP — Trữ tại : 6, Rue du Pas-de-la-Mule, PARIS — Ở PHÁP QUỐC LẤM

Cũng có bán tại : Hanoi, Ed. CHASSAGNE, Pharm.-Haiphong, L. BOURGEOIS, Pharm., và các hiệu bào-chế khác.

Đồng-hồ đeo tay hạ giá

Mỗi cái 1$00

Thưa các quý khách, những đồng-hồ đeo tay của bản-hiệu vì giá hạ quá nên chúng tôi xin bớt giá mỗi cái 1$00, nếu chiếu giá không bớt thời xin biếu cái kính giọng vàng cả hộp xin xem như sau này :

Đồng hồ đeo tay chôn tôi thấy giờ		giá trước	6$40	nay	4$40
—	1d	cỏ kính ly	—	6 00	— 3 00
—	1d	kim thép và kim vàng	—	4 50	— 2 50
—	1d	vuông thực xinh	—	5 30	— 4 50

Bổ các quý-khách chiếu cố cho 2 cái mà không bớt giá, (chiếu giá trước) thời xin kính tặng 1 cái kính giọng vàng đủ mới và 1 cái hộp kính nhôm-lum và cả lĩnh nước nữa. Xin chiếu cố cho,

TONG-YUNE-TAI

49, Phố hàng Ngang. HANOI

2049

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

Hiệu Gô-đa cũ ở phố Tràng-tiền, Hanoi

TỪ THỨ TƯ 1er CHO ĐẾN 10 AOÛT :

Bán chiếu khách những đồ dùng để rửa mặt nước hoa, mũi-soa, mũ, giầy, đồ khâu, đồ làm bếp, đồ vệ-sinh, các hóa-chất, đồ điện

Gian bán đồ ăn và gian bán rượu

BÁN CÁC ĐỒ MỚI SANG KỲ TẦU VỪA RỒI

Xin xem giấy khai giá hàng cùng chỗ bầy hàng

Nhà đồng-hồ hai chuông

TỨC LÀ HIỆU

QUẢNG-HƯNG-LONG

Ở phố hàng Bồ, số 79, tỉnh Hà-nội

Bản-hiệu bán các thức hàng sắt, đồ làm nhà, các đồ tạp-hóa, các thức đồ dùng

BÁN HẠ GIÁ, VÀ XUẤT NHẬP TỰ-DO

Xin mời quí-khách các tỉnh khi về Hà-nội, lại thăm bản-hiệu.

2014

泰 NAM-THÁI 南

26, Quai Clémenceau, 26

(Tiếp lí phố Bờ-sông, số nhà 26)

HANOI

Bản-hiệu có bán gỗ lim cây, gỗ lim phiến, gỗ lim xẻ thành bìa, các thứ gỗ tạp, gỗ gụ, gạch xây tường và bán cả bàn ghế, tủ bằng lim, bằng gụ. Lại có nhận cả đóng các thứ đồ-đạc và các thứ lối cửa.

Hàng tốt giá hạ.

NAM-THÁI

Kính-cáo

CHANSON & THIBAULT

58, Rue Paul Bert, HANOI

Bản-hiệu có bán các thứ máy hát mới về rất rẻ, rất tốt và rất đẹp, và lại có cho thuê cả máy hát và các thứ đĩa, tiếng Bắc, tiếng Huế, tiếng Saigon, tiếng Tàu, tiếng Tây.

- Bản-hiệu có bán cả các thứ điếu rất đẹp, rất tốt và hợp cách vệ-sinh.
- Bản-hiệu mới có thứ máy « SMALLINE » đủ tiêu đề hát tốt mười đồng là 42$50

Nay kính cáo.

Xe nhà và xe cho thuê

POUSSE-POUSSE SAIGONNAIS

Société Fse de Transports — Hanoi

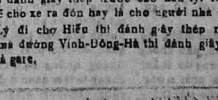
7, Boulevard Bobillot, 7.

Téléphone N° 72

NGÀY NÀO CŨNG CÓ XE THƠ CHẠY

Công-ty PHẠM-VĂN-PHI

ĐƯỜNG YÊN LÝ ĐI CHỢ HIẾU Ở Ga YÊN LÝ chạy hết 8 giờ rưỡi sáng sau chuyến xe lửa thứ nhất ở Hà-nội tới và Vinh tới. Ở CHỢ HIẾU (Phủ Qui) đi hết 1 giờ chiều đến ga Yên-lý vừa kịp chuyến xe lửa về Vinh và Hà-tĩnh.

Auto-Postale

ĐƯỜNG VINH VÀ HUẾ Ở VINH đi hết 4 giờ sáng đến Đông-hà vừa kịp chuyến xe-lửa vào Huế. Ở ĐÔNG HÀ ra hết 3 giờ cũng sau khi chuyến xe lửa thứ nhất ở Huế ra.

Công-Ty chúng tôi xin trịnh quí-khách biết rằng : kể từ tháng năm tháng giêng tây này, ngày nào chúng tôi cũng có xe chạy chở thơ và hành-khách ở ga Yên Lý về Phủ-Qui và Phủ-Qui ra ga Yên-Lý. Ở Phủ-Qui có 3 phiên chợ Hiếu buôn bán sầm uất lắm các quí-khách buôn bán ở đấy đi lại có hàng-hóa gì xin cứ giao cho bưu-tỷ chở tính giá phê chăng.

Các quí-khá h đi lại đường Vinh-Đông-hà nên đi xe thơ thì được cẩn thận hơn, nhưng khi lấy vé nên có ý kẻo lầm đi vào xe khác. Muốn khỏi sự lầm lẫy, xin liệt quí khách đánh giây thép trước cho bản ty. Hễ khi bản ty nhận được giây thép sẽ cho xe ra đón hay là cho người nhà đi đón.

Đường Yên-Lý đi chợ Hiếu thì đánh giây thép ra PHẠM-VĂN-PHI Yên-Ly gare ; mà đường Vinh-Đông-Hà thì đánh giây thép cho PHẠM-VĂN-PHI Đong-hà gare.

2012

[THUỐC DRAGÉES RABUTEAU
(hiệu đầu mai)

Thuốc này thực đáng làm nổi danh tiếng cho người bào chế ra, vì hiệu ĐẦU đáng khắp trong các nhà thương và các nhà nuôi người ốm ở bên nước Đại-pháp. Thuốc này ngày nay ai ai cũng đã biết tiếng, mà lấy làm quí-báu, lấy làm tin cậy, vì là một thứ thuốc có giá trị đặc biệt. Hãy xin kể các chứng bệnh mà thuốc này có thể chữa khỏi : bệnh suy nhược cả đàn ông, đàn bà ; bệnh thở thần của con gái đến tuổi ; bệnh yếu thận trong khi thai nghén, trong khi có sữa cho con bú ; bệnh một nhọc quá về sự làm ăn, bệnh sợ ngẫn, bệnh đau lưng, đột gân, vân vân.

Chỉ dùng vỉ lọ thuốc Dragées Rabuteau (hiệu đầu mai) thì các bệnh ấy đều thuyên hết.

Ở các hàng bào chế to đều có bán cả.

Các bệnh bỏng, thổ, chuột rút, đau dạ dầy, vân vân... dùng thuốc

POUDRE SAINT ANDRÉ

Chữa rất nhanh chóng, rất chắc chắn.

Thuốc ấy nhiều ông thầy thuốc dùng.

Giá bán : 0$85

Ở Bắc-kỳ có gởi bán tại

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

52, phố Paul-Bert, trước cửa hiệu Gô-đa và hè Hoàn-kiếm trông sang

---

Certifié l'insertion

Imprimerie de l'Trung-Bac Tan-Van

Le Gérant : NGUYỄN VĂN-LUẬN

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiêu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)